

ਆਓ ਸਿਆਣੇ ਬਣੀਏ

(ਨਾਟਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਤਰ 1, 2, 3 ਮੰਚ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਚੱਕਰ ਲਗਾਕੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਖਲੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।)

ਨੋਟ : ਇਹ ਪਾਤਰ ਨਾਟਕ ਦੇ 1, 2, 3 ਸੂਤਰਧਾਰ ਵੀ ਹਨ।

(ਇਹ ਇਕ ਪਾਤਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।)

- 1 : ਅੱਜ ਦਾ ਯੁੱਗ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ।
- 2 : ਅੱਜ ਦਾ ਯੁੱਗ ਦਲੀਲ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ।
- 3 : ਅੱਜ ਦਾ ਯੁੱਗ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ।
- 1 : ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ।
- 2 : ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ।
- 3 : ਇਹ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ।

ਇਕੱਠੇ : ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਸਮਝਣਾ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ।

- 1 : ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਅੱਧੀ ਆਬਾਦੀ ਭੁੱਖੀ ਸੌਂਦੀ ਹੈ।
- 2 : ਦਰਿਆਵਾਂ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ, ਫੇਰ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ।
- 3 : 130 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 70 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ।
- 1 : 30 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਖਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਓ, ਅ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ।
- 2 : ਬੜੀ ਵਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।
- 3 : ਜਾਹਲਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।

- 1 : ਆਓ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਸਲਿਆਂ
- 2 : ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਿਰ ਜੋੜੀਏ।
- 3 : ਆਓ ਸਿਆਣੇ ਬਣੀਏ।

ਇਕੱਠੇ : ਅਸੀਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਕੱਲਾ ਜਥਾ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਏ ਹਾਂ - ਸਾਡਾ ਨਾਅਰਾ ਹੈ... ਅਮਨ, ਏਕਤਾ, ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ

(ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਹੋਰ ਤਿੰਨ

ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਮੰਚ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।)

ਨੋਟ : ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਵਾਲੇ ਹੀ ਤਿੰਨ ਪਾਤਰ ਇਕ ਚੱਕਰ ਲਗਾਕੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਖਲੋ ਜਾਣ।

1 : ਸਾਡੇ ਕੌਮੀ ਮਸਲਿਆਂ 'ਚ ਇਕ ਮਸਲਾ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ।

2 : 6 ਦਸੰਬਰ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਇਆ ਗਿਆ।

3 : ਇਹ ਮਸਲਾ ਮਜ਼ਹਬੀ ਸੋਚ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

1 : ਮੰਦਿਰ ਤੇ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

2 : ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

3 : ਧਾਰਮਿਕ ਜਨੂੰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

1 : ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਤੇਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2 : ਫਿਰਕੂ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3 : ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

1 : ਕੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ?

2, 3 : (ਇਕੱਠੇ) ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

1 : ਇਥੇ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੁੱਕੜਾ ਹੈ।

2 : ਉਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੰਦਿਰ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੇ ਰਾਮ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ।

3 : ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਸਜਿਦ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਣ।

1 : ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਬਾਗ਼ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਸੁਧ ਬਣਾਏ।

2 : ਹਸਪਤਾਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਦੁੱਖੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੋਵੇ।

3 : ਇਕ ਖੁਲ੍ਹਾ ਪਾਰਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬੱਚੇ...

1 : ਖੇਡਣ

2 : ਨੱਚਣ

3 : ਟੱਪਣ

ਇਕੱਠੇ : ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਿੰਦੂ ਹੈ, ਪਰੈਜੀਡੈਂਟ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ - ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2 : ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

1, 3 : (ਇਕੱਠੇ) ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਿਆਣੇ ਬਣੀਏ।

2 : ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਹਾਂ ਕਰਦੇ

1, 3 : ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹਾਂ ਕਰਦੇ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ : (ਔਰਤਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਘੜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਹੀ ਤੇ ਗੈਂਤੀ ਨਾਲ ਖੁਦਾਈ ਦਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ
- ਮਿੱਟੀ ਢੋਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ
ਹਨ।)

ਇਕ ਔਰਤ : ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏ, ਦੋ ਦੋ ਕੋਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ
ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਔਰਤ : ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਹੀ ਘਰ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਪੀ ਸਕਦੇ
ਹਨ, ਨਹਾਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਪੜੇ ਧੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਾਂ।

(ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਦੀਆਂ ਹਨ।)

ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ : ਨੀਂ ਇਹ ਲੋਕ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ?

ਦੂਜੀ ਔਰਤ : ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਖੂਹ ਖੋਦ ਰਹੇ ਨੇ।

ਪਹਿਲੀ : ਫੇਰ ਤਾਂ ਮੌਜ ਲਗ ਜਾਏਗੀ

ਦੂਜੀ : ਜੀਣਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ

(ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ)

ਪਹਿਲੀ : ਵੀਰ ਜੀ, ਇਹ ਖੂਹ ਕਦੋਂ ਖੋਦਿਆ ਜਾਏਗਾ ?

ਦੂਜੀ : ਪਾਣੀ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇਗਾ ?

ਮਜ਼ਦੂਰ : ਪਾਣੀ ?.... ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਖੁਦਾਈ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ
ਦੇ ਥੱਲੇ ਮੰਦਿਰ ਸੀ ਕਿ ਮਸਜਿਦ।

ਇਕੱਠੀਆਂ : ਤੇ ਪਾਣੀ ?

ਪਹਿਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰ : ਪਾਣੀ ਸਾਡਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ

ਦੂਜਾ ਮਜ਼ਦੂਰ : ਪਾਣੀ ਸਾਡੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ

ਤੀਸਰਾ ਮਜ਼ਦੂਰ : ਪਾਣੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ।

(ਦ੍ਰਿਸ਼ ਫਰੀਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।)

1, 2, 3 ਸੂਤਰਧਾਰ : ਸਾਡਾ ਫਿਕਰ : ਹਿੰਦੂ ਵੱਡਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ

ਔਲੂ ਵੱਡਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ

ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ - ਬਣੀਏ ਸਭ ਇਨਸਾਨ

ਇਹੀ ਸਾਡੀ ਦੁੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਜੋ ਕਰਦੀ ਦੁੱਧ ਦਾ ਦੁੱਧ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਣੀ

ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਜਥਾ

ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਥਾ

- 2 : ਸਾਡਾ ਨਾਅਰਾ
 1, 3 : ਅਮਨ ਏਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸੱਤਾ

(1,2,3 ਫੇਰ ਇਕ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ - ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖਲੋਂਦੇ ਹਨ।

- 1 : ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੋ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ, ਉਹ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣੀ
 2 : ਉਹਦੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ
 3 : ਜ਼ੇਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ।
 1 : ਜ਼ੇਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਕ ਪਿਆਰਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ
 2 : ਇਕ ਨਿਆਰਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ
 3 : ਇਕ ਨਵੇਕਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ
 1 : ਜ਼ੇਰਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਹੌਂਸਲਾ
 2 : ਵਿਸ਼ਵਾਸ
 3 : ਦ੍ਰਿੜਤਾ
 1 : ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੇ ਜ਼ੇਰਾ ਕੀਤਾ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਲਿੰਗ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ
 2 : ਉਹਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ
 3 : ਵਾਸ਼ਨਾ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਔਖਾਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ਾਬ ਸੁੱਟਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
 1 : ਬਦਲਾ ਲਿਆ
 2 : ਰੁੱਦਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
 3 : ਜ਼ਾਲਮ ਦੀਆਂ ਔਖਾਂ ਵਿਚ ਔਖਾਂ ਪਾਕੇ ਕਿਹਾ "ਤੂੰ ਹੁੰਦਾ ਕੌਣ ਏ?"
 1 : ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕੀ ਫੂਲਨ ਬਣੀ
 2 : ਗੀਂਦੀ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗਿਆ ਸੁੰਦਰੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਬਣੀ
 3 : ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਬੇਦਾਅਵਾ ਲਿਖਕੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਗੇ ਚੂੜੀਆਂ ਸੁੱਟੀਆਂ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਬਣੀਂ
 1 : ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਜ਼ੇਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
 2 : ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ 'ਮੁੱਲ ਦੀ ਤੀਵੀ' ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
 3 : ਇਹ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਹੈ
 1 : ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਹੈ

(ਇਕ ਛਿੱਡਲ ਜਿਹਾ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਹੱਥ ਵਿਚ ਟੇਪ

ਰੀਕਾਰਡਰ ਚੁੱਕੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।)

1 : ਇਹ ਇਕ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਹੈ Non- ਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦਾ ਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ। ਬੜੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਏਜੈਂਟਾਂ ਨੂੰ 8-10 ਲੱਖ ਦੇਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਫੋਂਡਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਓਵਰ ਟਾਈਮ ਲਗਾਏ - ਪੌਂਡ ਕਮਾਏ - ਫਿਰਤੂ ਗੋਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਤਾਂ ਬਿਤਾਈਆਂ - ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ - ਉਹ ਇਹਨੂੰ ਛੱਡ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਇਕੋ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਮਰ ਢੱਲ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਹੱਵਸ ਨਹੀਂ ਮਿਟੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਵਿਚੋਲਾ ਲੱਭਿਆ। ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਲਾਲਚ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਬੁਲਾ ਲਵੇਗੀ - ਕੁੜੀ ਹੁਣ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ...(ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਨਾਟਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਕੁੜੀ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੈ - ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਆਕੇ ਡਿਗਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਅ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਨੱਕ ਉੱਤੇ ਪੱਲਾਰੱਖ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ -

ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. : ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪੌਂਡਾਂ ਨਾਲ ਖਰੀਦਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ - ਤੂੰ ਮੁੱਲ ਦੀ ਤੀਵੀ ਏਂ - ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੀ ਏ - ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਿਚ ਆ

(ਉੱਠਦਾ ਹੈ - ਕੁੜੀ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।)

ਅਗਲੇ ਦਿਸ਼ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਇਕੱਲੀ ਹੈ - ਬਾਹਰ ਇਕ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਇਆ ਮੁੰਡਾ ਵਾੜ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਕੁੜੀ ਉਹਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਹੈ -

ਕੁੜੀ : ਤੂੰ ਵਾੜ ਕੱਟਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਏਂ ?

ਮੁੰਡਾ : ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਵਾੜ ਵੱਧੀ ਹੋਈ ਏ - ਜੇ ਕਵੇ ਤਾਂ ਵੱਢ ਦੇਵਾਂ।

ਕੁੜੀ : ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਲਵੇਂਗਾ ?

ਮੁੰਡਾ : ਦੋ ਪੌਂਡ।

ਕੁੜੀ : ਪੰਜਾਬੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਇਆ ਏਂ ?

ਮੁੰਡਾ : ਬਸ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਕੁੜੀ : ਉਥੇ ਕੰਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ?

ਮੁੰਡਾ : ਕੰਮ ਉਥੇ ਭਈਏ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਕੁੜੀ : ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪੰਜ ਪੈਂਡ ਦੇਵਾਂਗੀ, ਜੇ ਮੇਰਾ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰ ਦੇਵਾਂ।

ਮੁੰਡਾ : ਕੀ?

ਕੁੜੀ : ਬਸ ਇਕ ਨਾਟਕ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਕਦੀ ਨਾਟਕ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਮੁੰਡਾ : ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੁੜੀ : ਬਸ ਇਥੇ ਵੀ ਇਕ ਨਾਟਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ 7 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਆਵੇ - ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਵੇ - ਤਾਂ ਤੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਟਕ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਕਮੀਜ਼ ਲਾਹੀ ਹੋਈ ਏ, ਤੇ ਪੈਂਟ ਦੀ ਜਿਪ ਬੰਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏਂ - ਬਸ ਅਗੇ ਮੈਂ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਮੇਰਾ ਉਹ ਘਰ ਵਾਲਾ।

(ਬੂਹਾ ਖੜਕਦਾ ਹੈ, ਕੁੜੀ ਇਕ ਦਮ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦੀ - ਫੇਰ ਖੜਕਦਾ ਹੈ - ਉਹ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ - ਉਹ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।)

ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. : ਏਨੀ ਦੇਰ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਕੁੜੀ : ਮੈਂ ਕਪੜੇ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. : ਕਿਉਂ ਪਹਿਲੇ ਲਾਹੇ ਹੋਏ ਸਨ? (ਮੁੰਡੇ ਵੱਲ ਵੇਖਕੇ) ਇਹ ਹਰਾਮਜ਼ਾਦਾ ਕੌਣ ਏ?

ਕੁੜੀ : ਇਹ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਏ।

ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. : ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ?

ਕੁੜੀ : ਹਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਤੀਵੀ ਤੇ ਇਹ ਮੇਰਾ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ।

1 : ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਖਲੋਤੇ ਦਾ ਖਲੋਤਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕੁੜੀ ਨੇ ਜ਼ੇਰਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਢਿੱਡਲ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ -

2 : ਇਹ ਸਬਕ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਲਾਲਚ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਪਿੱਛੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਦੁਗਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

3 : ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਸ ਮਸਲੇ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੰਨੇ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

1 : ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਬਗਾਨਿਆਂ ਕੋਲ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2 : ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ - ਇਕ ਕਵੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ :

3 : ਦੋ ਟੋਟਿਆਂ 'ਚ ਧਰਤੀ ਵੰਡੀ

ਇਕ ਮਹਿਲਾਂ ਦਾ ਇਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ

ਦੋ ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚ ਖਲਕਤ ਵੰਡੀ
ਇਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜੋਕਾਂ ਦਾ

1 : ਇਹ ਨਾਟਕ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਹੈ

2 : ਇਕ ਧਿਰ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ, ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ

3 : ਇਕ ਧਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ

ਅਮੀਰ : (ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ) ਇਹ ਰੌਲਾ ਕਾਹਦਾ ਹੈ ?

ਸੈਕਟਰੀ : ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਰੋਟੀ ਲਈ, ਕਪੜੇ ਲਈ, ਮਕਾਨ ਲਈ,
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ -

ਅਮੀਰ : ਪੇਸ਼ ਕਰੋ -

(ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ- ਡਰਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-)

ਫਰਿਆਦ : ਮਾਲਕੋ ਸਾਨੂੰ ਰੋਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਭੁੱਖੇ ਹਾਂ

ਮਾਲਕ : ਅਬਾਦੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ - ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਕਿਥੋਂ ਮਿਲੇ -

ਲੋਕ ਰੋਸ : ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਹਾਕਮ ਕਾਹਦੇ ? ਸਾਨੂੰ ਰੋਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਅਸੀਂ ਭੁੱਖੇ
ਹਾਂ (ਇਕ ਰੋਸ ਵਾਲੇ ਮੂਡ 'ਚ)

ਮਾਲਕ : (ਥੋੜਾ ਢਿੱਲਾ ਪੈਕੇ) ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ -

ਲੋਕ ਵਿਦਰੋਹ : (ਸਾਨੂੰ ਰੋਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।)

ਮਾਲਕ : ਠਹਿਰੋ -

ਲੋਕ ਬਗ਼ਾਵਤ : ਸਾਨੂੰ ਰੋਟੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ -

ਮਾਲਕ : (ਚੁੱਪ - ਥੱਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-)

ਲੋਕ ਆਵਾਜ਼ : ਹੱਕ ਮੰਗਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ - ਹੱਕ ਖੋਹਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ -
ਕਲਾ ਜਥੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਅਮਨ - ਏਕਤਾ - ਪ੍ਰਭੂ ਸੱਤਾ

ਇਕ : ਮੇਰੇ ਲੋਕੋ - ਇਹ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਠੀਕ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ
ਸਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਕਪੜਾ ਮਕਾਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ -

ਸਾਰੇ : ਹਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਅਮਨ, ਏਕਤਾ, ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ
ਇਹ ਸੀ ਸਾਡੀ ਕਥਾ, ਜੋ ਲਿਆਇਆ ਕਲਾ ਜਥਾ

(ਸਮਾਪਤ)